

**ТӨРИЙН БОЛОН АЛБАНЫ НУУЦЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ОРУУЛСАН НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТҮҮДИЙН ТАЛААРХ ЛАВЛАГАА**

Э.Энхтүвшин, П.Уранчимэг

АГУУЛГА

УДИРТГАЛ

НЭГ. ТӨРИЙН НУУЦЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ОРСОН НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

ХОЁР. ТӨРИЙН НУУЦЫН ЖАГСААЛТ БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ОРСОН НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

ГУРАВ. ТӨРИЙН БОЛОН АЛБАНЫ НУУЦЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ОРСОН НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

ДӨРӨВ. ТӨРИЙН БОЛОН АЛБАНЫ НУУЦЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ДАГАЛДАХ ХУУЛЬ,
ЖУРМУУДЫН ЖАГСААЛТ

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

УДИРТГАЛ

Судалгааны хамрах хүрээ

Мэдээлэл, лавлагаанд 2016 онд батлагдсан Төрийн болон албаны нууцын тухай хууль болон түүнийг дагалдах хууль, журмуудад оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтүүдийг он, дарааллаар жагсааж гаргаснаас гадна 1995 оны Төрийн нууцын тухай хууль, Төрийн нууцын жагсаалт батлах тухай хуульд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтүүдийг товч тоймлон дурдлаа.

Судалгааны арга зүй

- баримт бичгийн шинжилгээ хийх;
- харьцуулсан шинжилгээ хийх.

Судалгааны бүтэц

Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулийн мэдээлэл, лавлагааг дараах хүснэгтээр ангиллаа. Үүнд:

- 1) Төрийн нууцын тухай хуулийн нэмэлт, өөрчлөлт (Хүснэгт 1);
- 2) Төрийн нууцын жагсаалт батлах тухай хуулийн нэмэлт, өөрчлөлт (Хүснэгт 2);
- 3) Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулийн нэмэлт, өөрчлөлт (Хүснэгт 3);
- 4) Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулийн дагалдах хууль, журмуудын жагсаалт (Хүснэгт 4);

ТӨРИЙН БОЛОН АЛБАНЫ НУУЦЫН ТУХАЙ

ХУУЛЬД ОРУУЛСАН НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЛААРХ ЛАВЛАГАА

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 17 дахь хэсэгт “төр, түүний байгууллагаас хууль ёсоор тусгайлан хамгаалбал зохих нууцад хамаарахгүй асуудлаар мэдээлэл хайх, хүлээн авах эрхтэй. Хүний эрх, нэр төр, алдар хүнд, улсыг батлан хамгаалах, үндэсний аюулгүй байдал, нийгмийн хэв журмыг хангах зорилгоор задруулж үл болох төр, байгууллага, хувь хүний нууцыг хуулиар тогтоон хамгаална” хэмээн заажээ.

Монгол Улсад 1995 онд Төрийн нууцын тухай хууль, Төрийн нууцын жагсаалт батлах тухай хууль батлагдсан бөгөөд анх удаа төрийн нууцыг хамгаалахтай холбогдсон харилцааг хуулиар зохицуулж, төрийн нууцыг хамгаалах тогтолцоо, эрх зүйн үндсийг тавьсан.

Төрийн нууцын тухай хуульд 2001, 2003, 2004 (2 удаа), 2014, 2015, 2017 онуудад буюу нийт 7 удаа нэмэлт, өөрчлөлт орсон бол 1995 оны Төрийн нууцын жагсаалт батлах тухай хуулийг 2004 онд шинэчлэн найруулсан бөгөөд уг хуульд нийт 3 удаа нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан байна. (Дэлгэрэнгүйг хүснэгт 1, 2)

УНН
СУДАЛГААНЫ САН

НЭГ. ТӨРИЙН НУУЦЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ОРСОН НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

(Хүснэгт 1)

№	Төрийн нууцын тухай хууль (1995 он)		
	Нэмэлт, өөрчлөлт орсон он	Нэмэлт, өөрчлөлт	Нэмэлт, өөрчлөлтийн товч агуулга
1	2001.12.27	1.Төрийн нууцын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг, 5 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн 1 дэх заалт, 20 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1 дэх заалт, 21 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэг, 22 дугаар зүйлийн "Монгол Улсын аюулгүй байдал" гэснийг "үндэсний аюулгүй байдал" гэж тус тус өөрчилсүгэй.	Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хууль шинээр батлагдсантай холбогдуулан нэр томьёо өөрчилсөн.
2	2003.06.20	1.Төрийн нууцын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 8 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай. (5.2.8. Иргэний хамгаалалтын нийгмийн дайчилгааны арга хэмжээг хэрэгжүүлэх болон онцгой нөхцөл байдлын үед хүн амын аюулгүй байдлыг хангах төлөвлөгөө, хангалтын объектуудын байрлал, зориулалт, энэ үед дэд бүтцийг ашиглахтай холбогдсон мэдээлэл)	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль шинээр батлагдсантай холбогдуулан хүчингүй болгосон
3	2004.01.02	1.Төрийн нууцын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт "Харин гүйцэтгэх ажлын мэдээллийн эх сурвалж болон гүйцэтгэх ажлын нэгдсэн тоо бүртгэлд холбогдох мэдээ, баримт бичигтэй зөвхөн шалгаж байгаа асуудлын хүрээнд Улсын Их Хурлын зөвшөөрснөөр Улсын Их Хурлын Тусгай хяналтын дэд хорооны дарга, гишүүнээс бусад хүн танилцахыг хориглоно." гэсэн 2 дахь өгүүлбэр нэмсүгэй. 2.Төрийн нууцын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт " 10/ иргэний хамгаалалтын нийтийн дайчилгааны арга хэмжээг хэрэгжүүлэх болон онцгой нөхцөл байдлын үед хүн амын аюулгүй байдлыг хангах төлөвлөгөө, хангалтын объектуудын байрлал, зориулалт, энэ үед дэд бүтцийг ашиглахтай холбогдсон мэдээлэл, биет зүйл." гэсэн 10 дахь заалт нэмсүгэй 3.Төрийн нууцын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай: "1.Энэ хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан хүрээнд төрийн нууцад хамааруулах зүйлсийн жагсаалтыг хуулиар батална." 4.Төрийн нууцын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, 6 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, 9 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэг, 10 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, 11 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэг, 14 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 2 дахь заалт, 15 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 4 дэх заалтын "биет зүйлийг" гэснийг тус тус "эд зүйл, объект, үйл ажиллагааг" гэж; мөн хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг, 11 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэг, 14 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 2, 3 дахь заалт, 15 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 1 дэх хэсэг, 21 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсгийн "Тагнуулын төв газар" гэснийг "Тагнуулын ерөнхий газар" гэж; мөн хуулийн 12 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн "хайх" гэснийг "хайж олох" гэж; мөн хэсгийн "тараахыг" гэснийг "задруулахыг" гэж; мөн хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтын "500-2500" гэснийг "25000-50000" гэж; мөн зүйлийн 2 дахь заалтын "1000-5000" гэснийг "10000-50000" гэж; мөн зүйлийн 3 дахь заалтын "5000-10000" гэснийг "15000-35000" гэж тус тус өөрчилсүгэй. 5.Энэ хуулийг Төрийн нууцын жагсаалт батлах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.	Төрийн нууцын жагсаалт батлах тухай хууль шинээр батлагдсантай холбогдуулан тодорхой зүйл, заалтыг нэмэх, өөрчлөх, өөрчлөн найруулах, зөрчил, шийтгэлийн хэмжээг өөрчилсөн.
4	2004.04.23	1.Төрийн нууцын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт "терроризмтой тэмцэх ажиллагаатай холбогдсон	Терроризмтой тэмцэх тухай хууль шинээр батлагдсантай

		мэдээ, баримт, материалын нууцалбал зохих хэсэг" гэсэн 5 дахь заалт нэмсүгэй	холбогдуулан тодорхой зүйл, заалтыг нэмсэн.
5	2014.01.16	1.Төрийн нууцын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн 3 дахь заалтын "байгууллага, дотоодын цэргийн" гэснийг "байгууллагын" гэж өөрчилсүгэй.	Дотоодын цэргийн тухай хууль хүчингүй болсонтой холбогдуулан тодорхой заалтад өөрчлөлт оруулсан.
6	2015.12.04	1.Төрийн нууцын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай: "24 дүгээр зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага 1.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ. 2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.	Зөрчлийн тухай хууль шинээр батлагдсантай холбогдуулан тодорхой зүйл, заалтыг өөрчлөн найруулсан, зөрчил, шийтгэлийг хэмжээг өөрчилсөн.
7	2017.02.09	1.Төрийн нууцын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн 3 дахь заалтын "цагдаа," гэсний дараа "дотоодын цэрэг," гэж нэмсүгэй. 2.Төрийн нууцын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийн 3 дахь заалтын "цагдаагийн байгууллагын" гэснийг "цагдаагийн байгууллага, дотоодын цэргийн" гэж өөрчилсүгэй	Дотоодын цэргийн тухай хууль шинээр батлагдсантай холбогдуулан тодорхой зүйл, заалтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан.

ХОЁР. ТӨРИЙН НУУЦЫН ЖАГСААЛТ БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ОРСОН НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД

(Хүснэгт 2)

№	Төрийн нууцын жагсаалт батлах тухай (2004 он)		
	Нэмэлт, өөрчлөлт орсон он	Нэмэлт, өөрчлөлт	Нэмэлт, өөрчлөлтийн товч агуулга
1	2004.04.23	1.Терроризмтой тэмцэх ажиллагаатай холбогдох мэдээ, баримт бичиг гэсэн заалт нэмсүгэй	Терроризмтой тэмцэх тухай хууль шинээр батлагдсантай холбогдуулан тодорхой заалтыг нэмсэн.
2	2006.12.29	1.Төрийн нууцын жагсаалт батлах тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 24-ийн "Зэвсэгт хүчний дайчилгааны даалгавар, нөөц, нөхөн хангах тооцоо, байлдааны техник зэвсэглэл, материал, галт хэрэгслийн хангалт, захиалга, нөөцийн тооцоо, мэдээ" гэсний дараа "Энэ заалтад Зэвсэгт хүчинд хадгалагдаж байгаа газрын минийн тоо хэмжээ, нөөц, чанар, тэдгээртэй холбогдох мэдээ, тайлан хамаарахгүй" гэж нэмсүгэй.	Хуулийн хэрэгжилтийн явцад үүссэн зарим асуудлыг тодотгож нэмсэн.
3	2013.07.05	1.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуульд заасан нүүлгэн шилжүүлэх, баримт бичгийг солих, гадаад төрхийг өөрчлөх арга хэмжээг хэрэглэх журам, арга хэмжээний явц, уг арга хэмжээгээр хамгаалагдсан этгээдийн нууцалбал зохих мэдээлэл гэж нэмсүгэй	Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хууль шинээр батлагдсантай холбогдуулан тодорхой заалтыг нэмсэн.

Төрийн нууцын тухай хуулийг 2004 онд батлагдснаас хойш 11 жилийн дараа нийгэм эдийн засаг, хууль зүйн салбарт гарсан өөрчлөлт, шинэчлэл, мэдээллийн технологийн хөгжил, гадаад орнуудын төрийн нууцыг хамгаалах тухай хууль тогтоомжийн нийтлэг чиг хандлага зэрэг нь Монгол Улсын төрийн нууцыг хамгаалах эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох шаардлагаар Улсын Их Хурлаас Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулийг 2016 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдөр шинэчлэн найруулж баталсан бөгөөд 2017 оны 9 дүгээр сарын 01-

ний өдрөөс дагаж мөрдөж эхэлсэн байна³⁵⁹.

Шинэчилсэн найруулгыг батлахдаа Төрийн нууцын жагсаалт батлах тухай хуулийг Төрийн болон албаны нууцын тухай хуультай нэгтгэж төрийн болон албаны нууцад хамаарах мэдээллүүдийг хуульчлан зохицуулсан байна.

Төрийн болон албаны нууцын тухай хуульд **“төрийн нууц”** гэж Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу төрийн нууцад хамааруулсан, задруулах, үрэгдүүлэх тохиолдолд үндэсний аюулгүй байдал, үндэсний ашиг сонирхолд аюул, занал, хохирол учруулах төрийн хамгаалалтад байх мэдээллийг; **“албаны нууц”** гэж задруулах, үрэгдүүлэх тохиолдолд салбарын болон төрийн байгууллага, бусад хуулийн этгээдийн ашиг сонирхолд хохирол учруулах төрийн хамгаалалтад байх мэдээллийг хэлнэ хэмээн тодорхойлсон бөгөөд төрийн нууцад хамаарах мэдээлэл болон албаны нууцад хамаарах мэдээлэл гэж 2 ангилсан байдаг байна.

Уг хуульд 2020 онд нийт 4 удаа нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан бөгөөд зарчмын шинжтэй бус, шинээр батлагдсан хуультай уялдуулж нэр томьёо, тодорхой зүйл, заалтыг нэмэх, өөрчлөх, хуулийн хэрэгжилтийн явцад үүссэн зарим зохицуулалтыг тодотгох, зөрчил, шийтгэлийг хэмжээг өөрчлөх зэрэг байв.

Засгийн газраас баталсан журмууд

Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.3 дахь хэсэгт Засгийн газар төрийн болон албаны нууцтай холбоотой журам, зааврыг батлана гэж заасны дагуу Засгийн газрын 2017 оны 09 дүгээр сарын 13-ны өдрийн “Журам батлах тухай” 246 дугаар тогтоолоор дараах журмуудыг баталсан байна. Үүнд:

- 1) Монгол Улсын төрийн болон албаны нууцыг хамгаалах нийтлэг журам;
- 2) Төрийн болон албаны нууцын хамгаалалтад хяналт шалгалт хийх журам;
- 3) Төрийн болон албаны нууцын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн сан байгуулах, ашиглах журам;
- 4) Төрийн болон албаны нууц хамгаалах ажилтанд цалингийн нэмэгдэл олгох журам;
- 5) Төрийн болон албаны нууцыг хамгаалахад туслалцаа, дэмжлэг үзүүлсэн иргэн, хуулийн этгээдийг урамшуулах журам.

Дээрх Засгийн газраас батласан холбогдох журмуудад нэмэлт, өөрчлөлт ороогүй байна. (Дэлгэрэнгүйг хүснэгт 3, 4-өөс харах)

Харин Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсэгт “Төрийн байгууллага, бусад хуулийн этгээд нь энэ зүйлийн 13.1-д заасан жагсаалтын хүрээнд салбар, байгууллагын хэмжээнд нууцлах төрийн нууцад хамаарах мэдээллийн жагсаалтыг боловсруулж, тагнуулын байгууллагын саналыг авч Засгийн газраар батлуулна” гэж заасны дагуу Засгийн газрын 2017 оны 247 дугаар тогтоолын хавсралтаар “Монгол Улсын төрийн нууцад хамаарах мэдээллийн жагсаалт”-ыг нэмэлтээр баталсан байна.

³⁵⁹ Төрийн болон албаны нууцын тухай хууль. “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэл. 2017 он, №11.

ГУРАВ. ТӨРИЙН БОЛОН АЛБАНЫ НУУЦЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ОРСОН НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТҮҮД				
(Хүснэгт 3)				
№	Төрийн болон албаны нууцын тухай хууль (2016)			
	Нэмэлт, өөрчлөлт орсон огноо	Дагаж мөрдөх огноо	Нэмэлт, өөрчлөлт орсон хуулийн заалт	Тайлбар
1	<u>2020.01.10.</u>	Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.	“39.6.Энэ хуулийн 39.5-д заасныг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ. 39.7.Төрийн болон албаны нууцын тухай хууль зөрчигчид торгох шийтгэл оногдуулсан нь тухайн зөрчлийг арилгах, зөрчлийн улмаас бусдад учруулсан хохирлыг нөхөн төлөх хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.”	Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт хийсэнтэй холбогдуулан зүйл, заалтыг өөрчлөн найруулсан.
2	<u>2020.04.24</u>	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.	Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.2.3 дахь заалтын “төрийн” гэснийг “үндэсний” гэж өөрчилсүгэй.	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль шинээр батлагдсантай холбогдуулан нэр томъёо өөрчилсөн.
3	<u>2020.04.24</u>	Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.	Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.4.п дэх дэд заалтын “арга хэмжээг хэрэглэх журам,” гэснийг хассугай.	Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт хийсэнтэй холбогдуулан хассан.
4	<u>2020.05.14.</u>	Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.	Төрийн болон албаны нууцын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.5.л дэд заалтын “хэрэгслийн” гэсний дараа “болон төрийн тусгай хамгаалалтын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтэц, орон тоо, төсвийн” гэж нэмсүгэй.	Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт хийсэнтэй холбогдуулан зүйл, заалтыг нэмсэн.

ДӨРӨВ. ТӨРИЙН БОЛОН АЛБАНЫ НУУЦЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ДАГАЛДАХ ХУУЛЬ, ЖУРМУУДЫН ЖАГСААЛТ

(Хүснэгт 4)

№	Дагалдах хууль, журам батлагдсан огноо	Нэмэлт, өөрчлөлт орсон огноо	Нэмэлт, өөрчлөлт орсон хуулийн заалт
1	Зөрчлийн тухай хууль 2017.05.11	<u>2020.01.10</u>	15.14 дүгээр зүйл.Төрийн болон албаны нууцын тухай хууль зөрчих 1.Хуульд заасан: 1.1.төрийн болон албаны нууцад хамааруулах; 1.2.төрийн болон албаны нууцтай танилцах; 1.3.төрийн болон албаны нууцыг нууцлах, эсхүл ил болгох; 1.4.төрийн болон албаны нууцыг шилжүүлэх, эсхүл хамгаалах дэглэмийг хангах талаархи тогтоосон журам зөрчсөн бол хүнийг нэг зуун тавин нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

			2.Төрийн болон албаны нууцад үл хамаарах мэдээлэл нууцалсан, эсхүл хувийн зорилгоор ашигласан нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол хүнийг нэг зуун тавин нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.
2	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ 2020.04.24	2020.04.24	22.3.Төрийн архив болон түүний салбар архивыг энэ хуулийн 22.2-т заасны дагуу өөрчлөн байгуулсан тохиолдолд тухайн архивын баримтыг эрх залгамжлагчид, эсхүл үндэсний төв архивт шилжүүлэх асуудлыг энэ хуулийн 22.2-т заасан шийдвэрт тусгах бөгөөд нууцын холбогдолтой архивын баримтыг Төрийн болон албаны нууцын тухай хуульд заасны дагуу зохицуулна.
3	Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хууль 2013.07.05	2020.05.20	<p>1 дүгээр зүйл. Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт, тайлбар нэмсүгэй:</p> <p>1/13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсэг: “13.2.Насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчийг хамгаалах асуудлыг нарийвчлан зохицуулсан стандартыг холбогдох байгууллагаар батлуулан мөрдөж ажиллана.”</p> <p>2/15 дугаар зүйлийн 15.2.4 дэх заалт: “15.2.4.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ;”</p> <p>3/15 дугаар зүйлийн 15.4 дэх хэсэг: “15.4.Солигдсон баримт бичгийг Төрийн болон албаны нууцын тухай хуульд заасны дагуу хадгалж, хамгаалах бөгөөд баримт бичгийг солих нөхцөл байдал арилсан тохиолдолд тухайн этгээдийн хүсэлтийн дагуу солигдсон баримт бичгийг сэргээж, өөрчлөлт оруулах асуудлыг энэ хуулийн 21.5-д заасан журмын дагуу хэрэгжүүлнэ.”</p> <p>4/17 дугаар зүйлийн 17.4 дэх хэсэг: “17.4.Сэтгэл зүйн хамгаалалтын арга хэмжээг энэ хуулийн 7 дугаар зүйлд заасан аюулгүй байдлын хамгаалалтын арга хэмжээтэй хамт хэрэгжүүлж болно.”</p> <p>5/18 дугаар зүйлийн 18.1.4 дэх заалт: “18.1.4.нийгмийн бусад туслалцаа.”</p> <p>6/18 дугаар зүйлийн 18.5 дахь хэсэг, тайлбар: “18.5.Энэ хуулийн 18.1.4-т заасан туслалцаа үзүүлэхэд шаардагдах зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.</p> <p>Тайлбар: Энэ хуульд заасан “нийгмийн бусад туслалцаа” гэж хамгаалалтад байгаа гэрч, хохирогчийн амьдралын зайлшгүй хэрэгцээт хоол хүнс, хувцас, шаардлагатай бусад ахуйн хэрэгцээ болон насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчийн суралцах хэрэгцээг хангахад чиглэсэн төрөөс үзүүлж байгаа тусламж үйлчилгээг ойлгоно.”</p> <p>7/20 дугаар зүйлийн 20.4, 20.5 дахь хэсэг: “20.4.хамгаалалтын арга хэмжээг цуцлах шийдвэр гаргахад энэ хуулийн 22 дугаар зүйлд заасан нөхцөлийг харгалзан үзнэ.</p> <p>20.5.Хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын шатанд мөрдөгчийн бичгээр гаргасан санал, шүүхийн шатанд прокурорын бичгээр гаргасан саналын дагуу хамгаалалтын арга хэмжээг авахад гэрч, хохирогч, түүний хууль ёсны төлөөлөгчийн саналыг авсан байна.”</p> <p>8/21 дүгээр зүйлийн 21.8-21.10 дахь хэсэг: “21.8.Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад гэрч, хохирогчийн аюулгүй байдлыг хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд энэ хууль, Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан үндэслэл журмыг баримтална.</p> <p>21.9.Цагдан хоригдож байгаа болон хорих ял эдэлж байгаа гэрч, хохирогчийг хамгаалах журмыг Улсын ерөнхий</p>

		<p>прокурортой зөвшилцөн хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.</p> <p>21.10.Энэ хуулийн 7.1.3, 7.1.4, 7.1.5, 7.1.6, 7.1.7, 7.1.8, 7.1.9-д заасан хамгаалалтын арга хэмжээг авахдаа хамгаалалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх байгууллага нь хамгаалалтад авах гэрч, хохирогч, хамтран хэрэгжүүлэх байгууллагатай гэрээ байгуулах бөгөөд гэрээний загварыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална. Аюулгүй байдлын хамгаалалтын арга хэмжээний хэлбэрээс хамаарч гэрээнд холбогдох эрх, үүрэг, хариуцлагыг тусгана.”</p> <p>9/23 дугаар зүйлийн 23.3.9 дэх заалт:</p> <p>“23.3.9.хамгаалалтад авсан гэрч, хохирогчийн талаар мэдээллийн сан үүсгэн хөтлөх;”</p> <p>10/25¹ дүгээр зүйл:</p> <p>“25¹ дүгээр зүйл.Зөвлөл</p> <p>25¹.1.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах, гэрч, хохирогчийг хамгаалах ажлыг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх чиг үүрэг бүхий орон тооны бус зөвлөл хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний дэргэд ажиллана.</p> <p>25¹.2.Зөвлөлийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн ахалж, бүрэлдэхүүнд нь санхүү, хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэнд болон гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах чиг үүрэг бүхий байгууллага, прокурор, шүүх, холбогдох бусад төрийн байгууллагын төлөөллөөс бүрдүүлж ажиллана.</p> <p>25¹.3.Энэ хуулийн 25¹.2-т заасан зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд төрийн бус байгууллагын төлөөллийг оролцуулж болно.</p> <p>25¹.4.Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.</p> <p>25¹.5.Зөвлөл дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:</p> <p>25¹.5.1.гэрч, хохирогчийг хамгаалах салбар дундын ажлыг уялдуулан зохицуулах;</p> <p>25¹.5.2.гэрч, хохирогчийг хамгаалах хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах төсвийг шийдвэрлэх талаар санал боловсруулах, хөтөлбөрийн биелэлтэд хяналт тавих, биелэлтийг хангуулах арга хэмжээ авах;</p> <p>25¹.5.3.холбогдох яам, агентлаг, нутгийн захиргааны байгууллага болон төрийн бус байгууллагад зөвлөмж өгөх;</p> <p>25¹.5.4.гэрч, хохирогчийг хамгаалах байгууллага, албадын алба хаагчдыг сургах, мэргэшүүлэх ажлыг зохион байгуулах;</p> <p>25¹.5.5.иргэд, олон нийтэд хууль тогтоомжийг сурталчлах.”</p> <p>2 дугаар зүйл.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн “хянан шийдвэрлэх” гэсний дараа “ажиллагааны” гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн “хязгаарлах арга хэмжээнд” гэсний дараа “сэжигтэн, яллагдагч, шүүгдэгчид” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн “үл хөдлөх хөрөнгө,” гэсний дараа “хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн мэдээлэл,” гэж, мөн хэсгийн “Шаардлагатай тохиолдолд” гэсний дараа “гэрч, хохирогчийн хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл, иргэний улсын бүртгэлийн талаарх мэдээлэлд өөрчлөлт оруулах,” гэж, мөн зүйлийн 11.2 дахь хэсгийн “гэрч, хохирогчийн” гэсний дараа “болон хамаарал бүхий этгээдийн” гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн</p>
--	--	--

			<p>“хууль ёсны асран хамгаалагч,” гэсний дараа “харгалзан дэмжигч,” гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.2.1 дэх заалтын “гэрч, хохирогч,” гэсний дараа “түүний хууль ёсны төлөөлөгч,” гэж, мөн зүйлийн 21.5 дахь хэсгийн “батална.” гэсний дараа “Энэ хуулийн 10.2-т заасан бүсэд биечилсэн хамгаалалтыг хэрэгжүүлэх журмыг батлахдаа холбогдох байгууллагын саналыг харгалзана.” гэж, 23 дугаар зүйлийн 23.2 дахь хэсгийн “байгууллагууд нь” гэсний дараа “тухайн байгууллагын даргын дэргэд” гэж, мөн зүйлийн 23.3.6 дахь заалтын “өөрчлөх” гэсний дараа “, цуцлах” гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн “гомдлоо” гэсний дараа “дээд шатны прокурор болон харьяалах” гэж, мөн зүйлийн 24.2 дахь хэсгийн “Шүүх” гэсний дараа “болон прокурор” гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.4 дэх хэсгийн “боловсруулж,” гэсний дараа “баталж” гэж тус тус нэмсүгэй.</p> <p>3 дугаар зүйл.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:</p> <p>1/8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсэг:</p> <p>“8.1.Гэрч, хохирогчийн амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгө, бусад эрх, эрх чөлөөнд халдахаар заналхийлбэл тухайн этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэх талаар шүүгч, прокурор, мөрдөгч бичгээр урьдчилан сануулж, гарын үсэг зуруулна.”</p> <p>2/11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсэг:</p> <p>“11.3.Гэрч, хохирогчийн нууцалбал зохих мэдээллийг Төрийн болон албаны нууцын тухай хууль тогтоомжид заасны дагуу эрх бүхий албан тушаалтанд танилцуулж болно.”</p> <p>3/20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсэг:</p> <p>“20.1.Хамгаалалтын арга хэмжээг хэрэглэх үндэслэл нь гэрч, хохирогч, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгчийн бичгээр гаргасан хүсэлт, мөрдөгч, прокурорын бичгээр гаргасан санал байна.”</p> <p>4/20 дугаар зүйлийн 20.2.1 дэх заалт:</p> <p>“20.2.1.хамгаалалтад байгаа гэрч, хохирогч, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгчийн бичгээр гаргасан хүсэлт, мөрдөгч, прокурорын бичгээр гаргасан санал,”</p> <p>5/21 дүгээр зүйлийн 21.2.2, 21.2.3 дахь заалт:</p> <p>“21.2.2.энэ хуулийн 7.1.2, 7.1.3, 7.1.4, 7.1.5, 7.1.6, 17.1-д заасан хамгаалалтын арга хэмжээ хэрэглэх шийдвэрийг хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын шатанд гэрч, хохирогч, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгчийн бичгээр гаргасан хүсэлт, мөрдөгчийн бичгээр гаргасан саналыг үндэслэн прокурор, шүүхийн шатанд прокурорын бичгээр гаргасан саналыг үндэслэн шүүгч;</p> <p>21.2.3.энэ хуулийн 7.1.7, 7.1.8, 16.1-д заасан хамгаалалтын арга хэмжээг хэрэглэх шийдвэрийг гэрч, хохирогч, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгчийн бичгээр гаргасан хүсэлт, прокурорын бичгээр гаргасан саналыг үндэслэн шүүгч.”</p> <p>4 дүгээр зүйл.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн, 21 дүгээр зүйлийн 21.7 дахь хэсгийн “гэмт хэрэг” гэснийг “эрүүгийн хэрэг” гэж, 4 дүгээр зүйлийн 4.1.2 дахь заалтын “7” гэснийг “6” гэж, мөн заалтын “эрүүл мэндийг” гэснийг “ эрүүл мэнд болон сэтгэл зүйг” гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.4 дэх хэсгийн “гэмт хэрэг хянан” гэснийг “эрүүгийн хэрэг хянан” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн “халхавч” гэснийг “зохиомол” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.2.4 дэх заалтын дугаарыг “15.2.5” гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.4 дэх хэсгийн, 23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсгийн “нэгж” гэснийг “алба” гэж, 20 дугаар зүйлийн гарчгийн, мөн зүйлийн</p>
--	--	--	--

			<p>20.2 дахь хэсгийн, 21 дүгээр зүйлийн гарчгийн “Аюулгүй байдлын хамгаалалтыг” гэснийг “Хамгаалалтын арга хэмжээг” гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.2.1 дэх заалтын “16.2-т” гэснийг “16.2, 17.1-д” гэж, мөн заалтын “мөрдөн байцаагч” гэснийг “мөрдөгч” гэж, мөн зүйлийн 21.3 дахь хэсгийн “Мөрдөх албаны” гэснийг “мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах байгууллагын” гэж, 22 дугаар зүйлийн гарчгийн, мөн зүйлийн 22.1 дэх хэсгийн, 23 дугаар зүйлийн гарчгийн, мөн зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн “Аюулгүй байдлын хамгаалалтын” гэснийг “Хамгаалалтын” гэж, 23 дугаар зүйлийн 23.2 дахь хэсгийн “нэгжтэй” гэснийг “албатай” гэж, мөн зүйлийн 23.3.3 дахь заалтын “шийдвэрлэх” гэснийг “хэрэгжүүлэх” гэж, 23.3.5 дахь заалтын “бусад нийгмийн үйлчилгээ” гэснийг “нийгмийн бусад туслалцаа” гэж, 23.3.9 дэх заалтын дугаарыг “23.3.10” гэж, мөн зүйлийн 23.4 дэх хэсгийн “нэгжийн” гэснийг “албаны” гэж, 23.5 дахь хэсгийн “харьяалах асуудлын” гэснийг “эрх хэмжээний” гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.4 дэх хэсгийн “эрх бүхий” гэснийг “ажиллагаа явуулах” гэж, мөн зүйлийн 25.5 дахь хэсгийн “захиргааны” гэснийг “төрийн” гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн “213 дугаар” гэснийг “10 дугаар” гэж тус тус өөрчилсүгэй.</p> <p>5 дугаар зүйл.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3 дахь заалтын “энэ” гэснийг, 20 дугаар зүйлийн 20.2.2 дахь заалтын, мөн зүйлийн 20.3 дахь хэсгийн, 20.3.2 дахь заалтын, 21 дүгээр зүйлийн 21.1, 21.2 дахь хэсгийн, 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн “аюулгүй байдлын” гэснийг, 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийн “хамгаалалтад байгаа” гэснийг тус тус хассугай.</p> <p>6 дугаар зүйл.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсэг, 16 дугаар зүйлийн 16.4 дэх хэсэг, 23 дугаар зүйлийн 23.1.2 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.</p>
4	Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хууль	2020. 05.14	<p>1 дүгээр зүйл.Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:</p> <p>1/11 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 9 дэх заалт: “9/хуулиар төрийн тусгай хамгаалалтад байхаар тогтоосон Улсын Их Хурлын чуулган, Засгийн газар, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн хуралдаан, олон улсын дээд хэмжээний уулзалт, хэлэлцээ, хурал, зөвлөгөөн явагдах танхим, хамгаалуулагчийн ордон, өргөө, зориулалтын орон сууц, тээврийн хэрэгсэл болон түр байрлах орон байр, албан тасалгаанд техникийн үзлэг, шалгалт хийх.”</p> <p>2/13 дугаар зүйлийн 3-5 дахь хэсэг: “3.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагч цэргийн цол, дүрэмт хувцас хэрэглэнэ.</p> <p>4.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчийн албан тушаалд иргэнийг сонгон шалгаруулах, туршилтын хугацаагаар ажиллуулах журмыг Төрийн тусгай хамгаалалтын газрын даргын саналыг үндэслэн Засгийн газар батална.</p> <p>5.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчийн ёс зүйн дүрмийг Засгийн газар батална.”</p> <p>2 дугаар зүйл.Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хуулийн дараах зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:</p> <p>1/10 дугаар зүйл: “10 дугаар зүйл.Төрийн тусгай хамгаалалтын байгууллага</p> <p>1.Төрийн тусгай хамгаалалтын байгууллага /цаашид “Төрийн тусгай хамгаалалтын газар” гэх/ нь төрийн тусгай</p>

			<p>хамгаалалтын чиг үүргийг хуульд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд хэрэгжүүлэх Засгийн газрын тохируулагч агентлаг мөн.</p> <p>2.Төрийн тусгай хамгаалалтын газар хамгаалалт, үйлчилгээ, захиргаа, сургалт, тусгай зориулалтын болон дүн шинжилгээний нэгжтэй байх бөгөөд зохион байгуулалтын бүтцийг төрийн тусгай хамгаалалтын иж бүрэн байх зарчимд нийцүүлэн Засгийн газар тогтооно.</p> <p>3.Төрийн тусгай хамгаалалтын газар туг, бэлгэ тэмдэгтэй байна. Туг, бэлгэ тэмдгийн загвар, хэрэглэх журмыг Засгийн газар батална.</p> <p>4.Төрийн тусгай хамгаалалтын газар тогтоосон журмын дагуу үйлдсэн тамга, тэмдэг, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ.</p> <p>5.Төрийн тусгай хамгаалалтын газрын даргаар Төрийн албаны тухай хуульд заасан нийтлэг шаардлагаас гадна төрийн тусгай албанд 16-аас доошгүй жил, үүнээс төрийн тусгай хамгаалалтын албанд 5-аас доошгүй жил ажилласан, удирдах болон мэргэжлийн ажлын дадлага туршлагатай Монгол Улсын иргэнийг Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн гишүүдтэй зөвшилцөн Ерөнхий сайдын санал болгосноор Засгийн газар томилж, чөлөөлнө.</p> <p>6.Төрийн тусгай хамгаалалтын газрын удирдах албан тушаалтанд цэргийн дээд цол олгож болно.</p> <p>7.Төрийн тусгай хамгаалалтын газар улсын төсвөөс санхүүжнэ.</p> <p>8.Төрийн тусгай хамгаалалтын газрын төсвийг Улсын Их Хурлын Тусгай хяналтын дэд хорооноос хянаж, санал болгосноор Улсын Их Хурал батална.”</p> <p>2/12 дугаар зүйл:</p> <p>“12 дугаар зүйл.Төрийн тусгай хамгаалалтын газрын даргын бүрэн эрх</p> <p>1.Төрийн тусгай хамгаалалтын газрын дарга дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:</p> <p>1/төрийн тусгай хамгаалалтын газрын хүний нөөцийг бэлтгэх, зэвсэг, техникээр хангах, бэхжүүлэх талаарх саналаа Засгийн газарт танилцуулж, гарсан шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах;</p> <p>2/төрийн тусгай хамгаалалтын үйл ажиллагаанд дагаж мөрдөх дүрэм, журам, зааврыг хууль тогтоомжид нийцүүлэн баталж, биелэлтийг хангуулах;</p> <p>3/энэ хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 9-д заасан техникийн үзлэг, шалгалт хийх зөвшөөрөл олгох;</p> <p>4/батлагдсан төсвийг тогтоосон журмын дагуу захиран зарцуулах, түүний гүйцэтгэлд хяналт тавих;</p> <p>5/хууль тогтоомжид заасан үндэслэл, журмын дагуу албан хаагчийг томилох, чөлөөлөх, цэргийн цол олгох, бууруулах, хураах, сэргээх, шагнаж урамшуулах, ёс зүй, сахилгын хариуцлага хүлээлгэх;</p> <p>6/төрийн тусгай хамгаалалтад оролцож байгаа бусад байгууллагын үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хамтарсан шийдвэр гаргаж хэрэгжүүлэх;</p> <p>7/байгууллагыг төлөөлөн дотоод, гадаадын байгууллагатай харилцан ажиллах.”</p> <p>3/16 дугаар зүйл:</p> <p>“16 дугаар зүйл.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчийн үүргээ биелүүлэх баталгаа</p> <p>1.Албан үүргээ биелүүлэх үед нь төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчид учирсан хохирлыг төр хариуцна.</p> <p>2.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчийн ажлыг захирах даргад нь мэдэгдэлгүйгээр шалгах, албан үүргээ</p>
--	--	--	---

		<p>гүйцэтгэхэд нь саад учруулах, хуулиар хүлээсэн үүрэгт нь үл хамаарах ажил үүрэг гүйцэтгүүлэхийг хориглоно.</p> <p>3.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчаас ажил үүрэгтэй нь холбоотой асуудлаар гэрч, хохирогчийн хувиар мэдүүлэг авах тохиолдолд Төрийн тусгай хамгаалалтын газрын даргад мэдэгдэнэ.</p> <p>4.Гүйцэтгэж байгаа ажил үүрэгтэй нь холбогдуулан төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагч болон түүний гэр бүлийн гишүүний амь биед аюул учирч болзошгүй бодитой нөхцөл байдал бий болсон тохиолдолд тэдгээрийг хамгаалалтад авч болно.</p> <p>5.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчийн цалин хөлс Төрийн албаны тухай хуулийн 57.2.3-т заасан цалин, нэмэгдлээс бүрдэнэ.</p> <p>6.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчийн албан ажлын онцгой нөхцөлийн, төрийн алба хаасан хугацааны болон мэргэшлийн зэргийн нэмэгдэл олгох журам, нэмэгдлийн хэмжээг Засгийн газар тогтооно.</p> <p>7.Төрийн тусгай хамгаалалтын албан тушаалын ангилал, зэрэглэл, цалингийн хэмжээ, сүлжээг Засгийн газар тогтооно.</p> <p>8.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчид жил бүр ажлын 15 өдрийн амралт олгох ба төрийн алба хаасан 5 жил тутамд ажлын 2 өдрийн нэмэгдэл амралт олгоно.</p> <p>9.Өндөржүүлсэн бэлэн байдал, ажлын бус цагаар болон шөнийн ээлжид ажиллах үед хоол, унааны зардал, сургалт, дадлагын үед хүнсний болон эдийн хангалтыг төрийн тусгай хамгаалалтын газар хариуцах бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд амраах, нөхөн сэргээх, эмчлүүлэх боломжоор хангана.</p> <p>10.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагч ажилдаа ирэх, ажлаас харих замд явсныг албан үүргээ гүйцэтгэж байгаагаар адилтган тооцно.</p> <p>11.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчийн төрийн тусгай хамгаалалтад байхаар тогтоосон барилга, бусад зүйлийн гадна цэгт болон далд хамгаалалтад ажилласан 1 жилийг 1 жил 4 сартай дүйцүүлэн тооцно.</p> <p>12.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн харилцааг цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хууль тогтоомжид зааснаар зохицуулна.</p> <p>13.Төрийн тусгай хамгаалалтын алба хаагч хуульд заасан бусад баталгаагаар хангагдана.”</p> <p>4/18 дугаар зүйл:</p> <p>“18 дугаар зүйл. Тагнуулын байгууллагын үүрэг</p> <p>1.Тагнуулын байгууллага хамгаалуулагчийн аюулгүй байдал болон хамгаалалтад сөргөөр нөлөөлж болзошгүй мэдээ, мэдээллээр төрийн тусгай хамгаалалтын газрыг хангаж, шаардлагатай бусад дэмжлэг, туслалцааг үзүүлнэ.</p> <p>2.Тагнуулын байгууллага, төрийн тусгай хамгаалалтын газрын харилцан ажиллах, мэдээлэл солилцох журмыг Тагнуулын ерөнхий газрын дарга Төрийн тусгай хамгаалалтын газрын даргатай хамтран батална.</p> <p>3.Тагнуулын байгууллагын орон нутаг дахь салбар, нэгж тухайн орон нутагт хэрэгжүүлэх төрийн тусгай хамгаалалтад хамтран оролцох цагдаагийн болон бусад байгууллагын үйл ажиллагааг нэгтгэн зохион байгуулж төрийн тусгай хамгаалалтын газарт дэмжлэг үзүүлнэ.”</p> <p>3 дугаар зүйл.Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хуулийн Гуравдугаар бүлгийн гарчгийн “газар” гэснийг “байгууллага” гэж, 22 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн “Тагнуулын төв байгууллагын дарга,” гэснийг “Төрийн тусгай хамгаалалтын газрын дарга,” гэж тус тус өөрчилсүгэй.</p>
--	--	---

5	“Монгол Улсын төрийн болон албаны нууцыг хамгаалах нийтлэг журам”	Засгийн газрын 2017 оны 9 дүгээр сарын 13-ны өдрийн “Журам батлах тухай” 246 дугаар тогтоол	Нэмэлт, өөрчлөлт ороогүй
6	“Төрийн болон албаны нууцын хамгаалалтад хяналт шалгалт хийх журам”		Нэмэлт, өөрчлөлт ороогүй
7	“Төрийн болон албаны нууцын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн сан байгуулах, ашиглах журам”		Нэмэлт, өөрчлөлт ороогүй
8	“Төрийн болон албаны нууц хамгаалах ажилтанд цалингийн нэмэгдэл олгох журам”		Нэмэлт, өөрчлөлт ороогүй
9	“Төрийн болон албаны нууцыг хамгаалахад туслалцаа, дэмжлэг үзүүлсэн иргэн, хуулийн этгээдийг урамшуулах журам”		Нэмэлт, өөрчлөлт ороогүй
10	Монгол Улсын Төрийн нууцад хамаарах мэдээллийн жагсаалт	Засгийн газрын 2017 оны 9 дүгээр сарын 13-ны өдрийн “Жагсаалт батлах тухай” 247 дугаар тогтоол	<i>Засгийн газрын 2019 оны 196 дугаар тогтоол, Засгийн газрын 2020 оны 220, 48 дугаар тогтоолоор тус тус нэмэлт орсон</i>

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

Эрх зүйн баримт бичиг:

- Төрийн болон албаны нууцын тухай хууль. “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэл. 2017 он, №11
- Төрийн нууцын тухай өнөөгийн хандлагыг өөрчлөх замаар. Нээлттэй нийгэм форм. 2010 он
- Иргэний мэдэх эрх ба төрийн нууцыг зохицуулалт. Нээлттэй нийгэм. форм 2010 он
- Мэдээлэлтэй байх эрхийг хязгаарлаж буй хууль тогтоомжийн дүн шинжилгээ. Глоб интернэшнл төв. 2019 он
- Хувь хүний нууц холбогдох мэдээллийг хамгаалах харилцааг зохицуулж буй эрх зүйн орчин болон практикийн судалгаа. Нээлттэй нийгэм форм. 2021 он

Цахим эх сурвалж:

- <https://legalinfo.mn>
- <https://cabinet.gov.mn/>
- <https://www.gia.gov.mn/>

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН